

**Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava,
obitelji i socijalne politike**

**Izvješće o provedbi Nacionalnog plana izjednačavanja mogućnosti za osobe
s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za 2023. godinu**

Naziv nositelja izrade: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Izrađeno: *travanj 2024.*

Sadržaj

Uvod	3
Izješće o napretku u provedbi posebnih ciljeva	5
1. Osigurati inkluzivan odgoj i obrazovanje za djecu s teškoćama u razvoju i studente s invaliditetom	5
1.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	5
1.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 1	5
2. Unaprjeđenje sustava zapošljavanja osoba s invaliditetom	6
2.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	6
2.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 2	6
3. Unaprjeđen pristup uslugama u sustavu zdravstvene zaštite osobama s invaliditetom	7
3.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	7
3.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 3	8
4. Deinstitutionalizacija i prevencija institucionalizacije osoba s invaliditetom	10
4.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	10
4.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 4	11
5. Poboljšanje izgrađenog pristupačnog okruženja i prijevoza	13
5.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	13
5.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 5	15
6. Poboljšanje pristupačnosti sadržaja javnog života i jačanje sigurnosti u kriznim situacijama	18
6.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	18
6.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 6	23
Zaključak	28

Uvod

Izvješće o provedbi *Nacionalnog plana izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za 2023. godinu* izrađeno je sukladno članku 19. stavku 5. *Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske* („Narodne novine“, broj 123/17. i 151/22.), kojim je propisano da tijelo zaduženo za izradu nacionalnog plana jednom godišnje izvješćuje Koordinacijsko tijelo u sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske o provedbi nacionalnog plana. Izvješće, u skladu s odredbama članka 11. *Pravilnika o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave* („Narodne novine“, broj 44/23.), sadrži podatke o provedbi posebnih ciljeva i ostvarivanju pokazatelja ishoda iz nacionalnog plana.

Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine (dalje u tekstu: Nacionalni plan) predstavlja okvir koji pruža smjernice za usklađivanje svih politika djelovanja vezanih uz zaštitu prava osoba s invaliditetom u svrhu osiguranja ravnopravnog sudjelovanja osoba s invaliditetom u svim segmentima života.

Nacionalni plan usmjeren je sljedećim razvojnim smjerovima iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine:

- **Razvojni smjer 1.** *Održivo gospodarstvo i društvo*, **Strateški cilj 2.** *Obrazovani i zaposleni ljudi*, te
- **Razvojni smjer 2.** *Jačanje otpornosti na krize*, **Strateški cilj 5.** *Zdrav, aktivan i kvalitetan život*.

U svrhu osiguranja ravnopravnog sudjelovanja osoba s invaliditetom u svim područjima života Nacionalni plan sadrži sljedeće prioritete javnih politika:

1. Prioritet: Inkluzivni odgoj i obrazovanje te zapošljavanje osoba s invaliditetom
2. Prioritet: Dostupnost, priuštivost i pristupačnost zdravstvenih i socijalnih usluga osobama s invaliditetom
3. Prioritet: Osiguravanje pristupačnosti temeljne društvene infrastrukture i sadržaja javnog života, te jačanje sigurnosti u kriznim situacijama

Nacionalni plan sadrži šest posebnih ciljeva koji se ostvaruju kroz ukupno 24 mjere:

1. Osigurati inkluzivan odgoj i obrazovanje za djecu s teškoćama u razvoju i studente s invaliditetom (4 mjere)
2. Unaprjeđenje sustava zapošljavanja osoba s invaliditetom (2 mjere)
3. Unaprjeđen pristup uslugama u sustavu zdravstvene zaštite osobama s invaliditetom (5 mjera)
4. Deinstitutionalizacija i prevencija institucionalizacije osoba s invaliditetom (3 mjere)
5. Poboljšanje izgrađenog pristupačnog okruženja i prijevoza (3 mjere)
6. Poboljšanje pristupačnosti sadržaja javnog života i jačanje sigurnosti u kriznim situacijama (7 mjera)

Prema *Izvešću o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj* Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, na dan 4. rujna 2023. godine bilo je registrirano 657.791 osoba s invaliditetom od čega su 369.242 osobe muškog spola (56,1%) i 288.549 osoba ženskog spola (43,9%).

Izvešće o provedbi Nacionalnog plana za 2023. godinu sadrži podatke o provedbi mjera čiji su nositelji uz Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo hrvatskih branitelja, Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske, Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Centri za profesionalnu rehabilitaciju Osijek, Zagreb, Rijeka i Split te Pravosudna akademija.

U izvješću su iznesene ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda u provedbi Nacionalnog plana i pripadajućeg Akcijskog plana tijekom 2023. godine s opisom napretka u provedbi posebnih ciljeva.

Izješće o napretku u provedbi posebnih ciljeva

1. Osigurati inkluzivan odgoj i obrazovanje za djecu s teškoćama u razvoju i studente s invaliditetom

Ministarstvo znanosti i obrazovanja nadležno je za provedbu četiri (4) mjere unutar ovog posebnog cilja, a sunositelji su Agencija za odgoj i obrazovanje i Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

1.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost 2023.
OI.02.2.75 Broj djece s teškoćama u razvoju uključenih u inkluzivno obrazovanje	28.390	373	1.522
OI.02.2.76 Broj studenata s invaliditetom u sustavu visokog obrazovanja	229	10	399*

* Prema Izvješčaju studenata s evidentiranim invaliditetom u Informacijskom sustavu studentskih prava (ISSP) po studijima za akademsku godinu 2022./2023. na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj razvidno je evidentiran veći broj studenata s invaliditetom nego planirane vrijednosti pokazatelja ishoda u 2023. godini. Veći broj evidentiranih studenata s invaliditetom mogao bi se obrazložiti da studenti s invaliditetom imaju zakonski osiguranu mogućnost dužeg perioda studiranja na svim razinama visokog obrazovanja te se isti duže zadržavaju unutar sustava obrazovanja što može posljedično dovesti do povećanja evidentiranih studenata s invaliditetom od strane visokih učilišta u statističkim zbirnim podacima. Važno je naglasiti da u navedenim izvješčajima postoji i razmjerni broj studenata s invaliditetom koji nisu obuhvaćeni podacima, iz razloga što nisu imali potrebu ostvarivanja prava na temelju statusa studenta s invaliditetom. Može se zaključiti da je broj evidentiranih i upisanih studenata s invaliditetom naspram predviđenih pokazatelja uspješnosti provedbe navedenih mjera znatno veći, što ukazuje na evidentno povećanje pristupačnosti visokom obrazovanju.

1.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 1

Mjere u okviru posebnog cilja 1. *Osigurati inkluzivan odgoj i obrazovanje za djecu s teškoćama u razvoju i studente s invaliditetom* su usmjerene osiguranju učinkovitog inkluzivnog odgoja i obrazovanja djece/učenika s teškoćama u razvoju u predškolskim i osnovnoškolskim ustanovama, gimnazijama, ustanovama za umjetničko obrazovanje i u ustanovama za srednjoškolsko strukovno obrazovanje, povećanju dostupnosti potpore učenicima s teškoćama u razvoju te povećanju dostupnosti visokog obrazovanja.

U 2023. godini bilo je 12.040 djece s teškoćama u razvoju koja su bila uključena u rani i predškolski odgoj i obrazovanje, dok je u školskoj godini 2023./24. u osnovnoškolsko obrazovanje bilo uključeno 27.908 učenika s teškoćama u razvoju, te 613 učenika s teškoćama u razvoju upisanih u gimnazije i umjetničke škole.

5.187 učenika s teškoćama u razvoju upisano je u ustanove za strukovno obrazovanje (od toga, 470 učenika u prilagođene i posebne programe u redovnim strukovnim školama, a 361 učenik u posebne ustanove/centre za odgoj i obrazovanje), a 3.556 učenika s teškoćama u razvoju s

uspjehom je završilo strukovno obrazovanje i steklo uvjete za nastavak obrazovanja ili za zapošljavanje.

6.300 učitelja, nastavnika i stručnih suradnika je prošlo stručno usavršavanje što je povećanje u odnosu na njih 6.105 koji su stručno usavršavanje prošli tijekom 2022. godine, dok je vezano uz inkluzivan odgoj i obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju u ustanovama za srednjoškolsko strukovno obrazovanje, edukaciju kod poslodavaca prošlo 950 nastavnika, stručnih suradnika i mentora.

Vezano uz povećanje dostupnosti potpore učenicima s teškoćama u razvoju, Ministarstvo znanosti i obrazovanja još nije ustrojilo predviđene stručne timove.

Izmjenama pravnog okvira unutar visokog obrazovanja kojima se omogućilo povećanje kvalitete i izvedbenih standarda unutar ostvarivanja mogućih prava u sklopu studentskog standarada kao i veća pristupačnost visokom obrazovanju za studente slabijeg socio-ekonomskog statusa te prisutnost sve većeg broja studenata s invaliditetom, ukazuju da se intenzivnije radi na povezivanju potreba tržišta rada i visokog obrazovanja. Kroz oblike stipendiranja iz državnog proračuna potiče se i omogućava najosjetljivijim skupinama studenata stjecanje relevantnih vještina i povećanje mogućnosti stvaranja kvalitetne radne snage, u skladu sa stvarnim potrebama tržišta, a vodeći se prema glavnom cilju povećanja zapošljivosti rizičnih skupina studenata. Slijedom navedenog, 193 studenata s invaliditetom ostvarila su pravo na potporu prijevoza, a njih 104 pravo na državnu stipendiju.

2. Unaprjeđenje sustava zapošljavanja osoba s invaliditetom

Provedba dvije (2) mjere unutar ovog posebnog cilja je u nadležnosti Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te Centara za profesionalnu rehabilitaciju Osijek, Zagreb, Rijeka i Split.

2.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost 2023.
OI.02.3.57 Broj osoba s invaliditetom upisanih u očevidnik zaposlenih osoba s invaliditetom	11.425	296	1.211*

*Na dan 31. prosinca 2023. godine u očevidniku zaposlenih osoba s invaliditetom evidentirane su ukupno 16.722 zaposlene osobe s invaliditetom, odnosno 1.211 osoba s invaliditetom više u odnosu na 31. prosinca 2022. godine. Navedeni porast nije u cijelosti rezultat novog zapošljavanja osoba s invaliditetom, već je dijelom uzrokovan i ažuriranjem podataka u Registru osoba s invaliditetom sukladno novom Zakonu o Registru osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 63/22.).

2.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 2

Mjere unutar posebnog cilja 2. Unaprjeđenje sustava zapošljavanja osoba s invaliditetom su usmjerene provedbi aktivne politike zapošljavanja osoba s invaliditetom.

Osiguranjem kvalitetne pripreme osoba s invaliditetom za zapošljavanje kroz profesionalnu rehabilitaciju i profesionalno usmjeravanje te njihovim uključivanjem u mjere aktivne politike zapošljavanja osigurava im se pravo na dostojan rad kao i postizanje pune i produktivne zaposlenosti.

Što se tiče pripreme osoba s invaliditetom za zapošljavanje tijekom 2023. godine, u usluge profesionalne rehabilitacije koje provode Centri za profesionalnu rehabilitaciju Zagreb, Osijek, Split i Rijeka uključeno je bilo ukupno 1.429 osoba s invaliditetom, dok su u usluge profesionalnog usmjeravanja koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje bile uključene 452 nezaposlene osobe s invaliditetom.

Kako bi se osigurala kvalitetna priprema osoba s invaliditetom za zapošljavanje, kontinuirano su se provodile edukacije stručnjaka uključenih u proces profesionalne rehabilitacije. U 2023. godini, u edukacije su bila uključena ukupno 423 stručnjaka.

U okviru provođenja aktivne politike zapošljavanja osoba s invaliditetom, tijekom 2023. godine, Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (ZOSI) nastavio je provoditi aktivnu politiku zapošljavanja osoba s invaliditetom. Poticaji su isplaćeni za 938 poslodavaca, odnosno 3.074 zaposlene osobe s invaliditetom. U odnosu na 2022. godinu, zabilježeno je povećanje broja korisnika poticaja: broj poslodavaca povećao se za 19%, a broj osoba s invaliditetom za 18%.

U 2023. godini, u mjere aktivne politike zapošljavanja iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) uključeno je bilo ukupno 1.634 osoba s invaliditetom.

Centri za profesionalnu rehabilitaciju su u okviru provedbe svojih usluga neposredno informirali 638 poslodavaca o mogućnostima zapošljavanja osoba s invaliditetom.

3. Unaprjeđen pristup uslugama u sustavu zdravstvene zaštite osobama s invaliditetom

Provedba pet (5) mjera unutar ovog posebnog cilja u nadležnosti je Ministarstva zdravstva, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Ministarstva hrvatskih branitelja, dok su sunositelji u provedbi mjera zdravstvene ustanove, stručna društva Hrvatskog liječničkog zbora, županijski zavodi za javno zdravstvo, nadležne komore, udruge osoba s invaliditetom i udruge koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom, udruge osoba s invaliditetom, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Učiteljski fakultet u Zagrebu i Dom hrvatskih veterana.

3.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost 2022.
OI.02.5.26 Stanovništvo prema vrsti dugotrajnog zdravstvenog problema, prema spolu i dobi	14,35% osoba s invaliditetom u ukupnoj populaciji RH, od čega 57,5% m i 42,5% ž;	14,45% osoba s invaliditetom u ukupnoj populaciji, 57,5% m, 42,5% ž, 27,4% lokomotorni	17 % osoba s invaliditetom u ukupnoj populaciji RH, od čega 56,1% m i

	27,67% lokomotorni		43,9% ž; 28,7 % lokomotorni*
--	-----------------------	--	---------------------------------

* Odstupanje nastaje zbog trenda starenja populacije koje ima utjecaj i na kretanje ovih pokazatelja. Na kretanje pokazatelja također utječe činjenica da, zbog ostvarivanja prava, sve veći broj osoba starije životne dobi pristupa vještačenju što ima direktni utjecaj na povećanje broja te strukturu invaliditeta.

3.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 3

Mjere unutar posebnog cilja 3. *Unaprjeđen pristup uslugama u sustavu zdravstvene zaštite osobama s invaliditetom* usmjerene su unapređivanju rane dijagnostike odstupanja od urednog razvoja djeteta i uključivanju u rehabilitacijske i rehabilitacijske programe, unaprjeđivanju sustavne dostupnosti rane intervencije i zdravstvene zaštite osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju, edukaciji i informiranju zdravstvenih radnika o komunikaciji s osobama s invaliditetom te pravima iz UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, unaprjeđenju statističke i informacijske strategije i istraživanja za razvoj politike i standarda vezanih uz osobe s invaliditetom kao i poboljšanju kvalitete i dostupnosti zdravstvene zaštite prilagođene potrebama HRVI iz Domovinskog rata.

Očuvanje zdravlja te smanjenje i prevencija daljnjeg invaliditeta osoba s invaliditetom pridonosi njihovoj produktivnosti i učinkovitosti u svim područjima života čime se umanjuje rizik od socijalne isključenosti i siromaštva te se pridonosi postizanju učinka strateškog cilja 5. Nacionalne razvojne strategije „Zdrav, aktivan i kvalitetan život“.

Zdravstvena zaštita djece s teškoćama u razvoju uključujući i djecu s poremećajima iz spektra autizma kontinuirano se provodi u domeni obveznog zdravstvenog osiguranja te u sklopu posebno ugovorenih programa zdravstvene zaštite djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom u okviru redovne djelatnosti, sukladno stručnim smjernicama.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ugovara timove u djelatnosti dječje i adolescentne psihijatrije te psihijatrije, a ne timove koji se bave određenim spektrom poremećaja (npr. autizma). Tijekom 2023. godine ostvarena su 696.172 dijagnostička postupka za ranu intervenciju djece (primarna zdravstvena zaštita, specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita i bolnička zdravstvena zaštita), te 10.447.245 terapijskih postupaka za ranu intervenciju djece (primarna zdravstvena zaštita, specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita i bolnička zdravstvena zaštita). Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje je ugovorio 25,925 timova u djelatnosti dječje i adolescentne psihijatrije te psihijatrije (HZZO ugovora timove u djelatnosti dječje i adolescentne psihijatrije te psihijatrije i nije u mogućnosti izvještavati o broju navedenih timova koji se bave određenim spektrom poremećaja).

Specifična dentalna zdravstvena zaštita provodi se u 6 ustanova s kojima je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje sklopio ugovor o provođenju (KB Dubrava, KBC Split, KBC Osijek, KBC Rijeka, OB Pula i DZ Dubrovnik). Opća bolnica Šibensko-kninske županije od ožujka 2023. godine nema ugovorenu stomatološku zdravstvenu zaštitu u općoj anesteziji za osobe s invaliditetom, a ne provodi je zbog nedostatka stručnog kadra. Navedena bolnica ne predviđa specijalizaciju iz oralne kirurgije, a jedini specijalist oralne kirurgije pri Domu zdravlja Šibenik do daljnjeg ne može surađivati s ustanovom zbog opsega posla koji uključuje pružanje stomatološke zdravstvene zaštite cjelokupnom stanovništvu županije i šire.

Tijekom 2023. godine ukupno je ugovoreno 1.262 medicinskih sestara/tehničara u djelatnosti zdravstvene njege u kući, 195,55 timova u djelatnosti fizikalne medicine i rehabilitacije te 465 fizioterapeuta u djelatnosti fizikalne terapije u kući bolesnika.

Što se tiče novih pomagala stavljenih na Osnovnu i Dodatnu listu pomagala Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, tijekom 2023. godine stavljena su dva: ortopedska obuća za dijabetičko stopalo kategorije 1 i 2 te inzulinska pumpa bez cjevčice, s bežičnim upravljačem.

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana osoba s invaliditetom u Kliničkom bolničkom centru Split, dana 7. prosinca 2023. godine, održan je stručni skup i edukacija „Načini ostvarivanja primjerenog kontakta i specifičnosti zdravstvene skrbi za osobe s invaliditetom“, u organizaciji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Kliničkog bolničkog centra Split. Skup je bio namijenjen predstavnicima županijskih zdravstvenih ustanova te glavnim sestrama klinika, odjela i službi, ali i svima onima koji dolaze u direktan kontakt s osobama s invaliditetom. Osim edukacije, održan je i stručni dio o aktivnostima za unapređenje kvalitete života i izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom i njihovih obitelji.

Na internetskim stranicama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo objavljena su 2 izvješća, *Izvešće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj – 2023.* te *Izvešće o ženama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj*, a dostupni su na sljedećim poveznicama:

- <https://www.hzjz.hr/periodicne-publikacije/izvjesce-o-osobama-s-invaliditetom-u-republici-hrvatskoj-2023-g/> i
- <https://www.hzjz.hr/periodicne-publikacije/izvjesce-o-zenama-s-invaliditetom-u-republici-hrvatskoj-stanje-11-2023/>.

Pored navedenog provedeno je i istraživanje o desetgodišnjem kretanju invaliditeta u Republici Hrvatskoj, ali isto još nije publicirano.

Tijekom 2023. godine nastavljeno je unaprjeđivanje statističke i informacijske strategije i istraživanja za razvoj politike i standarda vezanih uz osobe s invaliditetom te su uspostavljena 3 web servisa /APIJa u Registru osoba s invaliditetom: s Agencijom za obalni i trajektni prijevoz za potrebe izdavanje iskaznica za besplatni prijevoz trajektom, s Agencijom za komercijalnu djelatnost proizvodno, uslužno i trgovačko d.o.o. (AKD) za izdavanje iskaznica za povlastice u javnom prijevozu i sa Područnim uredima Hrvatskog zavoda za socijalni rad u svrhu provjere statusa osobe s invaliditetom i ostvarivanja prava iz sustava socijalne skrbi.

U svrhu olakšavanja svakodnevnog funkcioniranja HRVI iz Domovinskog rata koji su osobe s teškim stupnjem invaliditeta, nastavljeno je sufinanciranje nabave ortopedskih i drugih medicinskih pomagala, čime im se omogućuje nabava i primjena kvalitetnijih pomagala koja odgovaraju njihovim osobnim potrebama. U 2023. godini Ministarstvo hrvatskih branitelja nastavilo je sufinancirati nabavu ortopedskih i drugih medicinskih pomagala za 159 HRVI iz Domovinskog rata. Uslijed povećanog broja zahtjeva HRVI za ortopedskim i ostalim medicinskim pomagalima odobreno je više zahtjeva od planiranog broja za što su osigurana dodatna financijska sredstva.

U 2023. godini Ministarstvo hrvatskih branitelja nastavilo je s provedbom Programa preventivnih sistematskih pregleda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata koji su usmjereni ranom otkrivanju kardiovaskularnih i drugih kroničnih nezaraznih i onkoloških bolesti. U okviru navedenog Programa u 2023. godini pregledano je ukupno 4.909 HRVI, što je uvećanje u odnosu na 3.896 HRVI u prethodnom izvještajnom razdoblju.

S ciljem poboljšanja zdravstvenog stanja, ublažavanja posljedica i sprečavanja pogoršanja funkcionalnog oštećenja organizma te podizanja cjelokupne neovisnosti u svakodnevnim aktivnostima, Ministarstvo hrvatskih branitelja je u 2023. godini na bolničku medicinsku rehabilitaciju i liječenje u barokomori uputilo ukupno 1.027 HRVI. Za posebno ranjivu skupinu HRVI oboljelih od kroničnih i uznapredovalih bolesti, Ministarstvo je u 2023. godini osiguralo nastavak dugotrajnog liječenja s pojačanom skrbi za 29 HRVI.

Zdravstveno rehabilitacijski program i program osnaživanja osobnih potencijala u Domu hrvatskih veterana u Lipiku u 2023. godini koristilo je 445 HRVI, što je uvećanje u odnosu na 2022. godinu kada je zdravstveno rehabilitacijski program i program osnaživanja osobnih potencijala koristilo 196 HRVI. Smještaj u kući u Zaprešiću koristilo je 5 HRVI.

4. Deinstitutionalizacija i prevencija institucionalizacije osoba s invaliditetom

Provedba tri (3) mjere unutar ovog posebnog cilja je u nadležnosti Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i Ministarstva hrvatskih branitelja.

4.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost 2023.
OI.02.3.55 Broj osoba s invaliditetom korisnika usluge dugotrajnog smještaja	5.733	100	5.540*
OI.02.3.56 Broj osoba s invaliditetom korisnika izvaninstitucijskih usluga	8.333	183	12.051**

* Novim Zakonom o socijalnoj skrbi iz 2022. godine usluga smještaja više se ne definira kao „privremeni ili dugotrajni smještaj“, kako je bilo definirano Zakonom koji je bio na snazi u trenutku izrade Nacionalnog plana, već se definira kao „usluga kojom se korisniku osigurava intenzivna skrb i zadovoljavanje osnovnih životnih potreba kada to nije moguće osigurati u obitelji i pružanjem drugih socijalnih usluga“. Zakon definira uslugu smještaja u kriznim situacijama, uslugu smještaja radi provođenja rehabilitacijskih programa, usluga smještaja radi provođenja psihosocijalnih tretmana i usluga smještaja u drugim slučajevima. S obzirom na izmjene u zakonodavnoj regulativi otežano je zbrajanje podataka na način kako su se zbrajali u vrijeme donošenja Nacionalnog plana u svrhu definiranja početnih pokazatelja. Prema *Godišnjem statističkom izvješću o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2022. godini* i *Godišnjem statističkom izvješću o drugim pravnim osobama koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u 2022. godini*, na dan 31. prosinca 2022. socijalnu uslugu smještaja (osim usluge smještaja u kriznim situacijama) koja se pruža kao institucijska skrb u domu socijalne skrbi ili kod drugih pružatelja usluga koristilo je 5.540 osoba s invaliditetom, od čega 3.480 u državnim domovima, 1.877 u nedržavnim domovima i 183 kod drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi. Statistički podaci za 2023. godinu u trenutku izrade ovog Izvješća nisu dostupni.

** Prema *Godišnjem statističkom izvješću o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2022. godini* i *Godišnjem statističkom izvješću o drugim pravnim osobama koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u 2022. godini*, na dan 31. prosinca 2022. socijalne usluge boravka, psihosocijalne podrške, rane razvojne podrške, pomoći pri uključivanju u programe

odgoja i redovitog obrazovanja i pomoći u kući koristilo je 8.610 osoba. Statistički podaci za 2023. godinu u trenutku izrade ovog Izvješća nisu dostupni.

Uslugu osobne asistencije koju pruža osobni asistent u 2023. godini putem programskog financiranja koristilo je 2.177 osoba s invaliditetom, a 1.264 osobe s invaliditetom su bile korisnici usluge organiziranog stanovanja.

4.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 4

Mjere unutar posebnog cilja 4. Deinstitutionalizacija i prevencija institucionalizacije osoba s invaliditetom su usmjerene nastavku provedbe procesa deinstitutionalizacije korisnika i transformacije domova, prevenciji institucionalizacije, osnaživanju pružatelja podrške osoba s invaliditetom u zajednici i unaprjeđenju zakonodavnog okvira za osobe s invaliditetom.

I nadalje visok broj korisnika socijalne usluge smještaja ukazuje na potrebu daljnjeg povećanja dostupnosti i kvalitete socijalnih usluga širenjem postojećih i razvijanjem novih usluga u zajednici pri tome uzimajući u obzir potrebu njihove regionalne ravnomjernosti.

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike je u suradnji sa Svjetskom bankom u Hrvatskoj nastavilo provedbu dvogodišnjeg projekta tehničke pomoći *Prijelaz s institucionalne na skrb i podršku u zajednici za djecu, mlade i osobe s invaliditetom u Hrvatskoj*. U okviru provedbe projekta izrađuju se individualni planovi transformacije za 38 državnih domova socijalne skrbi koji još nemaju individualne planove ili nisu pokrenuli proces prijelaza s institucionalne na izvaninstitucionalnu skrb. Nastavljen je i rad na uspostavi sustava praćenja procesa prijelaza s mjerljivim pokazateljima postignutih rezultata.

Prema podacima pružatelja usluge organiziranog stanovanja na dan 31. prosinca 2023. godine usluga se pružala za 1.264 osoba s invaliditetom, što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu kada je uslugu organiziranog stanovanja koristilo 1.250 osoba s invaliditetom.

U cilju normativnog uređenja usluge osobne asistencije, povećanja broja korisnika usluge te osiguranja njezine regionalne ravnomjernosti, donesen je Zakon o osobnoj asistenciji koji je stupio na snagu 1. srpnja 2023. godine. Ovim Zakonom definirani su usluga osobne asistencije, način njezina ostvarivanja, pružatelji usluge te druga pitanja značajna za uslugu. Uslugu osobne asistencije pružaju osobni asistent, komunikacijski posrednik i videći pratitelj.

Navedenim se Zakonom također uređuje i potpora tijekom odgojno-obrazovnog procesa učenicima s teškoćama u razvoju, odnosno potpora pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika, uvjeti za priznavanje potpore, nadležnost za odlučivanje o priznavanju potpore, nadzor nad pružanjem potpore te druga pitanja značajna za pružanje potpore tijekom odgojno-obrazovnog procesa.

Donošenjem Zakona očekuje se proširenje broja korisnika usluge osobne asistencije do 15.098 osoba.

Provedbeni propisi, odnosno pravilnici vezani uz navedeni Zakon stupili su na snagu 31. kolovoza 2023. godine te su nakon toga započele sve aktivnosti vezane uz primjenu Zakona, što podrazumijeva imenovanje *Komisija za procjenu potrebe korisnika za uslugom osobne asistencije* pri područnim uredima Hrvatskog zavoda za socijalni rad kao i imenovanje Povjerenstava za utvrđivanje ispunjenosti mjerila za pružanje usluge osobne asistencije pri županijama odnosno Gradu Zagrebu.

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike je 20. listopada 2023. godine objavilo *Javni poziv za podnošenje ponuda za sklapanje ugovora za pružanje usluge osobne asistencije u Republici Hrvatskoj* koji je trajno otvoren. Sa prijavljenim pružateljima

usluge zaključeni su ugovori o suradnji u svrhu pružanja usluge korisnicima kako bi mogli započeti pružati uslugu.

Budući da je uslugu osobne asistencije koju pružaju osobni asistent, komunikacijski posrednik i videći pratitelj tijekom 2023. godine koristilo više od četiri tisuće korisnika, te da nisu svi korisnici prošli postupak utvrđivanja ispunjavanja uvjeta za ostvarivanje prava na ovu uslugu, a s obzirom da je projektno financiranje trebalo završiti s 31. prosincem 2023. godine, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike je 13. prosinca 2023. godine donijelo Odluku o izvanrednom financiranju udruga koje pružaju navedenu uslugu s trajanjem od dva mjeseca (1. siječnja do 29. veljače 2024.) za što je osigurano dodatnih četiri milijuna eura. Temeljem zaključenih ugovora s 183 pružatelja usluge osobne asistencije ni jedan korisnik nije ostao bez usluge, kao ni asistent bez dohotka.

U cilju unaprjeđenja zakonodavnog okvira za osobe s invaliditetom 2023. godine donesen je Zakon o inkluzivnom dodatku koji je stupio na snagu 1. siječnja 2024. godine. Inkluzivni dodatak predstavlja novčanu naknadu namijenjenu osobama s invaliditetom u svrhu prevladavanja različitih prepreka koje mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima.

Cilj donošenja Zakona je pravednija raspodjela naknada te unaprjeđenje transparentnosti i ekonomičnosti prava koja su se ostvarivala na temelju invaliditeta. Stoga su navedenim Zakonom objedinjeni pravo na osobnu invalidninu i pravo na doplatu za pomoć i njegu koja su se ostvarivala sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, broj 18/22., 46/22., 119/22. i 71/23.), pravo na uvećani doplatu za djecu koje se ostvarivalo sukladno Zakonu o doplatu za djecu (Narodne novine, broj 94/01., 138/06., 107/07., 37/08., 61/11., 112/12., 82/15. i 58/18.) i pravo na novčanu pomoć za nezaposlene osobe s invaliditetom sukladno Zakonu o tržištu rada („Narodne novine“, broj 118/18., 32/20. i 18/22.).

Visina iznosa inkluzivnog dodatka razvrstava se u 5 razina ovisno o stupnju oštećenja zdravlja.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, broj 71/23.) koji je stupio na snagu 1. srpnja 2023. godine, proširen je krug osoba kojima se priznaje status roditelja njegovatelja i njegovatelja na bračnog ili izvanbračnog druga te životnog ili neformalno životnog partnera roditelja djeteta s teškoćama u razvoju. Također povećane su naknade za status roditelja njegovatelja ili njegovatelja i to sa:

- 800 % osnovice na 1.000 % (s 530,89 na 663,61 eura)
- 900 % osnovice na 1.200 % (s 597,25 na 796,34 eura) - za dijete s teškoćama ili osobu s invaliditetom koja se ne može uključiti u programe i usluge u zajednici
- 1.200 % osnovice na 1.500 % (s 796,34 na 995,42 eura) - za dvoje ili više djece s teškoćama ili osobe s invaliditetom.

Novim Zakonom o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata („Narodne novine“, broj 84/21.) i pravima koja iz istoga proizlaze, Ministarstvo hrvatskih branitelja nastojalo je omogućiti poboljšanje kvalitete življenja civilnih stradalnika iz Domovinskog rata. Unaprjeđenje kvalitete življenja civilnih invalida iz Domovinskog rata novim Zakonom omogućuje se, između ostalog, kroz ostvarivanje prava na osobnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak i posebni dodatak. Pravo na osobnu invalidninu sukladno Zakonu o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata može se ostvariti u deset skupina, pravo na posebni dodatak isto tako u deset skupina, ortopedski dodatak u četiri stupnja, a doplatu za njegu i pomoć u dva stupnja. Iznosi prava za navedene skupine su različiti.

Broj civilnih invalida iz Domovinskog rata korisnika prava iz zakona po osnovi oštećenja organizma u 2023. godini bio je sljedeći: osobna invalidnina - 1.643 korisnika, dodatak za njegu

i pomoć druge osobe - 76 korisnika, ortopedski dodatak - 237 korisnika i posebni dodatak - 435 korisnika.

5. Poboljšanje izgrađenog pristupačnog okruženja i prijevoza

Provedba tri (3) mjere iz ovog posebnog cilja u nadležnosti je Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva, Ministarstva pravosuđa i uprave, Ministarstva hrvatskih branitelja, Ministarstva turizma i sporta i Ministarstva mora, prometa i infrastrukture.

5.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost 2023.
OI.02.3.52 Kvalitativni podaci o pristupačnosti izgrađenog okruženja za osobe s invaliditetom	Ne postoji metodologija za praćenje realizirane razine pristupačnosti građevina	Primjena metodologije za praćenje realizirane razine pristupačnosti građevina	Nadograđeno je programsko rješenje*
	Broj pristupačnih građevina prema Središnjem registru državne imovine: Središnji registar državne imovine ne evidentira razinu pristupačnosti postojećih građevina, prvenstveno javne i poslovne namjene	Broj pristupačnih građevina prema Središnjem registru državne imovine: 1000 obveznika unijelo podatke o razini pristupačnosti postojećih građevina javne i poslovne namjene u Središnji registar državne imovine	Broj pristupačnih građevina prema Središnjem registru državne imovine: 0 obveznika unijelo podatke o razini pristupačnosti postojećih građevina javne i poslovne namjene u Središnji registar državne imovine*
	Broj novih i rekonstruiranih građevina s evidentiranom razinom pristupačnosti: postojeći informacijski sustav eDozvola ne sadrži bazu podataka o ispunjenosti zahtjeva za pristupačnost prilikom građenja novih ili rekonstrukcije postojećih građevina	Broj novih i rekonstruiranih građevina s evidentiranom razinom pristupačnosti: Dostupni brojčani podaci o ispunjenosti zahtjeva za pristupačnost prilikom građenja novih ili rekonstrukcije postojećih građevina informacijski sustav eDozvola građevina.	nadležno tijelo nije dostavilo podatke
	Broj primijenjenih mjera pristupačnosti u pravosudnim tijelima:	Broj primijenjenih mjera pristupačnosti u	Broj primijenjenih mjera pristupačnosti u

	90 objekata u kojima su smješteni sudovi i državna odvjetništva je pristupačno (što čini oko 30% poslovnog prostora u kojem su smješteni sudovi i oko 45 % poslovno prostora u kojem su smještena državna odvjetništva)	pravosudnim tijelima: 3	pravosudnim tijelima: 2
	Broj primijenjenih mjera pristupačnosti u kaznenim tijelima: potrebe i mogućnosti prilagodbe kaznenih tijela nisu utvrđene	Broj primijenjenih mjera pristupačnosti u kaznenim tijelima: 1	Broj primijenjenih mjera pristupačnosti u kaznenim tijelima: 3
	Broj sklopljenih ugovora Ministarstva hrvatskih branitelja s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za sufinanciranje prilagodbi objekata javne namjene: 21	Broj sklopljenih ugovora Ministarstva hrvatskih branitelja s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za sufinanciranje prilagodbi objekata javne namjene: 24	Broj sklopljenih ugovora Ministarstva hrvatskih branitelja s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za sufinanciranje prilagodbi objekata javne namjene osobama s invaliditetom: 18**
	Broj realiziranih prilagodbi prilazima stambenim objektima i prilagodba stambenih objekata HRVI i stradalnika iz Domovinskog rata: 7	Broj realiziranih prilagodbi prilazima stambenim objektima i prilagodba stambenih objekata HRVI i stradalnika iz Domovinskog rata: 16	Broj realiziranih prilagodbi prilazima stambenim objektima i prilagodba stambenih objekata HRVI i stradalnika iz Domovinskog rata: 16
	Broj projekta usmjerenih na poticanje razvoja pristupačnog turizma: 10	Broj projekta usmjerenih na poticanje razvoja pristupačnog turizma: 5	Broj projekta usmjerenih na poticanje razvoja pristupačnog turizma: 18
	Broj sklopljenih ugovora Ministarstva turizma i sporta s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za sufinanciranje prilagodbi objekata javne namjene: 29	Broj sklopljenih ugovora Ministarstva turizma i sporta s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za sufinanciranje prilagodbi objekata javne namjene: 5	Broj sklopljenih ugovora Ministarstva turizma i sporta s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za sufinanciranje prilagodbi objekata javne namjene: 5
OI.02.3.53 Kvalitativni podaci o	33 broda u obalnom linijskom pomorskom	Broj pristupačnih brodova u obalnom	Broj pristupačnih brodova u obalnom

pristupačnosti prijevoza osobama s invaliditetom	prometu imaju pristupne rampe za osobe u invalidskim kolicima i sanitarni čvor za osobe s invaliditetom	linijskom pomorskom prometu: 2	linijskom pomorskom prometu: 2
	28 pristupačnih putničkih željezničkih vlakova	Broj pristupačnih putničkih vlakova: 9	Broj pristupačnih putničkih vlakova: 14

* Evidentiranje i praćenje rezultata broj pristupačnih građevina od strane obveznika dostave i unosa podataka omogućeno je kroz nadograđeno programsko rješenje Središnjeg registra državne imovine. Produkcijско korištenje nadograđenog Središnjeg registra državne imovine, očekuje se u prvom kvartalu 2024. godine nakon čega se očekuje povećana dostava i unos građevina od strane obveznika dostave i unosa podataka a koje su povezane s pokazateljem mjere, odnosno mogućnosti evidentiranja građevina koje su pristupačne.

** Broj sklopljenih ugovora Ministarstva hrvatskih branitelja s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za sufinanciranje prilagodbe objekata javne nabave osobama s invaliditetom je manji od planiranog, no za iste je uslijed porasta cijena na tržištu osiguran veći financijski iznos sredstava u odnosu na planirano.

5.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 5

Mjere unutar posebnog cilja 5. Poboljšanje izgrađenog pristupačnog okruženja i prijevoza su usmjerene na izradu metodologije za praćenje realizirane razine pristupačnosti građevina te poboljšanju pristupačnosti građevina i prijevoza.

U okviru provedbe energetske obnove višestambenih i zgrada javnog sektora iz EU sredstava, još od prvih javnih poziva na dodjelu bespovratnih sredstava iz 2015./2016. godine, pa nadalje, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, isključivo kao horizontalnu mjeru, sufinancira i provedbu novih i rekonstrukciju postojećih elemenata pristupačnosti kojima se omogućava neovisan pristup, kretanje i korištenje prostora u skladu s važećim Pravilnikom o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti („Narodne novine“, broj 78/13.), kao npr. dizalo, rampa, vertikalno podizna platforma, koso podizna sklopiva platforma, prilagodba sanitarnih prostorija i sl.

U 2023. godini su objavljeni Poziv NPOO.C6.1.R1-I1.04 „Energetska obnova zgrada javnog sektora“ i Poziv NPOO.C6.1.R1-I2.01 „Energetska obnova višestambenih zgrada oštećenih u potresu“ u okviru kojih se mogu sufinancirati i mjere kojima se omogućuje pristupačnost osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti. Za Poziv NPOO.C6.1.R1-I2.01 „Energetska obnova višestambenih zgrada oštećenih u potresu“ u tijeku je postupak dodjele, a u okviru ostalih poziva, za koje su sklopljeni ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava, provedba navedenih mjera predviđena je u 12 projekata u okviru Poziva NPOO.C6.1.R1-I1.01 „Energetska obnova višestambenih zgrada“ te 22 projekta u okviru Poziva NPOO.C6.1.R1-I1.04 „Energetska obnova zgrada javnog sektora“.

Također, u 2023. godini osigurana je i dodatna alokacija za gore navedene pozive u okviru Dodatka Nacionalnom planu oporavka i otpornosti 2021.-2026., kojom će se osigurati sredstva za energetska obnovu višestambenih (neoštećenih i oštećenih u potresima) i zgrada javnog sektora, a u okviru toga i za provedbu mjera osiguranja pristupačnosti osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti.

Većano uz praćenje rezultata broja pristupačnih građevina u vlasništvu RH definirani pokazatelj povezan je sa Središnjim registrom državne imovine. Evidentiranje i praćenje rezultata broj pristupačnih građevina od strane obveznika dostave i unosa podataka omogućeno je kroz nadograđeno programsko rješenje Središnjeg registra državne imovine. Produkcijsko korištenje nadograđenog Središnjeg registra državne imovine, očekuje se u prvom kvartalu 2024. godine nakon čega se očekuje povećana dostava i unos građevina od strane obveznika dostave i unosa podataka, a koje su povezane s pokazateljem mjere, odnosno mogućnosti evidentiranja građevina koje su pristupačne.

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine ističe da je u Planu zakonodavnih aktivnosti za 2024. godinu donošenje Zakona o upravljanju i održavanju zgrada kojim će biti predviđeno donošenje Programa ugradnje dizala u postojeće stambene zgrade.

Ministarstvo pravosuđa i uprave kontinuirano rješava problematiku pristupačnosti zgradama pravosudnih tijela. Tijekom 2023. godine u okviru uređenja i opremanja pravosudnih tijela u okviru rekonstrukcije zgrade Općinskog suda Crikvenica, Stalna služba u Senju, osigurana je pristupačnost izgradnjom dizala. Ugradnjom dizala osigurana je pristupačnost i u sklopu rekonstrukcije i dogradnje zgrade Općinskog suda u Splitu. Što se tiče prilagodbe kaznenih tijela, u 2023. godini izvršene su tri intervencije koje se odnose na osiguravanje pristupačnosti za svladavanje visinskih razlika: izvršena je prilagodba Kaznionice u Požegi osobama s invaliditetom u smislu izrade ulazne rampe, ugradnje podizne platforme i postavljanja taktilnih ploča za slijepu i slabovidne osobe. Prilagodba je izvršena u sklopu Nacionalnog plana za oporavak i otpornost.

Ministarstvo hrvatskih branitelja nastavilo je s provođenjem prilagodbe prilaza do zgrade, prilagodbu prilaza do stana i prilagodbu stana za kretanje u kolicima– jednokratno, ako se prilagodbe mogu izvesti, za HRVI iz Domovinskog rata i one stradalnice iz Domovinskog rata (redovne i izvanredne podnositelje zahtjeva) koji ostvaruju pravo na isto sukladno članku 100. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, broj 121/17., 98/19., 84/21. i 156/23.) odnosno Pravilniku o načinu ostvarivanja prava na prilagodbu prilaza do zgrade, prilagodbu prilaza do stana u zgradi i prilagodbu stana za djecu smrtno stradalogu ili nestalogu hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i hrvatske ratne vojne invalide iz Domovinskog rata („Narodne novine“, broj 38/18., 53/20. i 78/22.) koji nisu sposobni za kretanje bez invalidskih kolica i drugih ortopedskih pomagala ili su slijepi. U 2023. godini uređeno je 16 prilagodbi.

Ministarstvo hrvatskih branitelja provelo je u izvještajnom razdoblju javni poziv za sufinanciranje prilagodbe objekata javne namjene osobama s invaliditetom na koji su prihvatljivi prijavitelji jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Zahtjeve razmatra radna skupina u koju su imenovani predstavnici braniteljskih i civilnih udruga osoba s invaliditetom. U problem rješavanja pristupačnosti navedenim projektom uključeni su i sadržaji koje koriste osobe s invaliditetom u svakodnevnom životu kao što su: prilagodba kupališta, gradskih bazena, učionica, knjižnica, ugradnja taktilnih polja upozorenja, ugradnja dizala, vertikalno podiznih platformi, koso podiznih sklopivih platformi, prilagodba ulaznih prostora, sanitarnih čvorova, postavljanje orijentacijskog plana za kretanje u građevini, prilagodba stajališta i perona, parkirališnih mjesta i sl.

Isto je Ministarstvo objavilo i Javni poziv za sufinanciranje projekata rješavanja pristupačnosti objektima osoba s invaliditetom sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske u 2023. godini na području Republike Hrvatske u razdoblju od 1. do 30. ožujka 2023. godine.

Zaprimljena su 44 zahtjeva jedinica za 47 projekta prilagodbe. Nakon provedenog javnog poziva i razmatranja zahtjeva od strane Radne skupine, u 2023. godini Ministarstvo je sufinanciralo 19 prilagodbi. Ugovori o sufinanciranju sklopljeni su s 18 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, i to sa dvije županije: Požeško-slavonska - 2 projekta i Dubrovačko-neretvanska; osam gradova: Slunj, Garešnica, Solin, Popovača, Kutina, Lepoglava, Krapina i Osijek i osam općina: Jasenovac, Bogdanovci, Vrbanja, Tovarnik, Fužine, Omišalj, Kloštar Podravski i Župa dubrovačka) u ukupnom iznosu od 304.636,14 eura. Ujedno se ističe kako je u slučaju pet jedinica lokalne samouprave po prvi puta odobreno sufinanciranje projekta prilagodbe. Sredstva za sufinanciranje prilagodbi objekata javne namjene osobama s invaliditetom prelaze planirani iznos usred osiguranih dodatnih financijskih sredstava za navedeni projekt, porast cijena na tržištu i tražene udjele sufinanciranja u zaprimljenim zahtjevima. Utrošak za prilagodbu za osiguranje pristupa stambenim objektima i prilagodba stambenih objekata HRVI i stradalnika iz Domovinskog rata s najtežim oštećenjima organizma je višestruko veći od planiranog Akcijskim planom za što su naknadno osigurana dodatna financijska sredstva uslijed povećanog broja podnesenih zahtjeva, donesenih rješenja o priznavanju prava i rasta cijena na tržištu.

Ministarstvo turizma i sporta je u 2023. godini u okviru natječaja za prijavu u posebnom programskom području uvjetovana nabava sprava za osobe s invaliditetom sklopilo 40 ugovora, što je znatno veći broj ugovora za prilagodbu objekta javne namjene nego što je planirano. Kroz Natječaj za sufinanciranje izgradnje, građevinskog zahvata i opremanja sportskih građevina koje provodi Ministarstvo turizma i sporta dodatno su vrednovane projektne prijave unutar kojih su sadržani građevinski i drugi zahvati te opremanja kojima se omogućava provođenje sportskih aktivnosti osobama s invaliditetom.

Početakom 2022. godine u planovima HŽ - Putnički prijevoz bilo je planirano puštanje u promet 2 dizel-motorna vlaka serije 7023 krajem 2023. godine te 5 u 2024. godini. U kolovozu 2022. godine potpisan je aneks ugovora s Končar - Električnim vozilima vezan uz proizvodnju 7 dizel-motornih vlakova serije 7023 te je ugovorena njihova isporuka tijekom 2025. godine. Uz to za 4 vlaka koja su trebala biti proizvedena u 2023. godini u sklopu EU projekta Obnova voznog parka novim elektromotornim vlakovima pomaknut je rok isporuke u 2024. godinu.

Pravilnikom o autobusnim kolodvorima se utvrđuje opremljenost autobusnih kolodvora te se tako propisuje da svi autobusni kolodvori moraju najmanje biti opremljeni sa:

- dva obilježena i natkrivena perona za prihvat i otpremu autobusa i putnika
- čekaonicom za putnike koja je grijana i klimatizirana, ima mjesta za sjedenje i sanitarni čvor,
- prostorom namijenjenim za prometni ured i za prodaju voznih karata,
- istaknutim voznim redom s polascima i dolascima autobusa na polaznim/dolaznim peronima i u čekaonici,
- garderobom za prihvat i pohranu prtljage, cjelokupnim prostorom prilagođenim za pristup osobama s invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću i
- organiziranim prometom u mirovanju (parkiranje i zaustavljanje vozila) sa posebno označenim i rezerviranim mjestima za osobe s invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću.

Navedene uvjete potrebno je zadovoljiti kao uvjet za izdavanje licencije za obavljanje kolodvorske djelatnosti za što postupak provodi Povjerenstvo imenovano od strane ministra nadležnog za poslove prometa.

Trenutno u Republici Hrvatskoj postoje 54 autobusna kolodvora s važećom licencijom.

U zračnom prometu postoji sustav za prihvat i otpremu putnika sa smanjenom pokretljivošću osiguran primjenjivim nacionalnim i europskim propisima, koji nadzire Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo, koja je nadležna za nadzor, inspekciju, mirenje te poduzimanje drugih aktivnosti u vezi sa zaštitom prava putnika, osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti, u skladu s Uredbom 1107/2006 EU i Vijeća o pravima osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu.

6. Poboljšanje pristupačnosti sadržaja javnog života i jačanje sigurnosti u kriznim situacijama

Provedba sedam (7) mjera unutar ovog posebnog cilja u nadležnosti je Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva, Ministarstva turizma i sporta, Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH, Ministarstva pravosuđa i uprave, Pravosudne akademije, Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske, Ministarstva vanjskih i europskih poslova i Ministarstva unutarnjih poslova, dok su sunositelji mjere Hrvatski paraolimpijski odbor, Hrvatski sportski savez gluhih i Hrvatski školski sportski savez.

6.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost 2023.	Ostvarena vrijednost 2023.
OI.02.3.54 Kvalitativni podaci o pristupačnosti sadržaja javnog života osobama s invaliditetom i sigurnosti u kriznim situacijama	Broj objavljenih izjava o pristupačnosti na mrežnim stranicama tijela javnog sektora: 455	Broj objavljenih izjava o pristupačnosti na mrežnim stranicama tijela javnog sektora: 300	minimalno 1000*
	Broj objavljenih izjava o pristupačnosti za programska rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora: podatak o broju tijela javnog sektora koja imaju programska rješenja za pokretne uređaje ne postoji, tijela javnog sektora dužna su programska rješenja za pokretne uređaje uskladiti s odredbama Zakona o pristupačnosti i objaviti izjavu o pristupačnosti	Broj objavljenih izjava o pristupačnosti za programska rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora: dostupni podaci o broju izjava o pristupačnosti za programska rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora	podatak nije dostupan u trenutku izrade Izvješća*
	Broj djelatnika tijela javnog sektora educiranih za prilagodbu mrežnih sadržaja i programskih	Broj djelatnika tijela javnog sektora educiranih za prilagodbu mrežnih sadržaja i programskih	Broj djelatnika tijela javnog sektora educiranih za prilagodbu mrežnih sadržaja i programskih

	rješenja tijela javnog sektora: 646	rješenja tijela javnog sektora: 250	rješenja tijela javnog sektora: 268
	Broj sportova na Državnom prvenstvu školskih sportskih društava s intelektualnim poteškoćama: 4	Broj sportova na Državnom prvenstvu školskih sportskih društava s intelektualnim poteškoćama: 1	Broj sportova na Državnom prvenstvu školskih sportskih društava s intelektualnim poteškoćama: 5
	Broj odjeljenja univerzalne sportske škole: 9	Broj odjeljenja univerzalne sportske škole: 1	Broj odjeljenja univerzalne sportske škole: 2
	Broj vježbaonica za djecu s teškoćama u razvoju: 9	Broj vježbaonica za djecu s teškoćama u razvoju: 1	Broj vježbaonica za djecu s teškoćama u razvoju: 2
	Broj sportova za osobe s invaliditetom: 33	Broj sportova za osobe s invaliditetom: 1	Broj sportova za osobe s invaliditetom: 5
	Kreirana prilagođena baza podataka s informacijama o pristupačnosti destinacija, objekata, turističkih usluga i proizvoda: ne postoji prilagođena baza podataka s informacijama o pristupačnosti destinacija, objekata, turističkih usluga i proizvoda za osobe s invaliditetom	Prilagođena baza podataka s informacijama o pristupačnosti destinacija, objekata, turističkih usluga i proizvoda: ne postoji prilagođena baza podataka s informacijama o pristupačnosti destinacija, objekata, turističkih usluga i proizvoda za osobe s invaliditetom ima 2 uspostavljene e-usluge prilagođene za korištenje osobama s invaliditetom	Razvijene su sljedeće e-usluge: središnji turistički registar, Croatia.hr, e-visitor; središnji portal za razvoj turizma, usluga registracije djelatnosti i pokretanja poslovanja u turizmu i ugostiteljstvu kroz integrirani informacijski sustav e-turizam
	Broj osoba s invaliditetom koji su prošli program osposobljavanja za rad u turizmu: 82	Broj osoba s invaliditetom koji su prošli program osposobljavanja za rad u turizmu: 782	Broj osoba s invaliditetom koji su prošli program osposobljavanja za rad u turizmu: 711**
	Broj edukacija u svrhu promocije aktivne implementacije UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom: 1	Broj edukacija u svrhu promocije aktivne implementacije UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom: 6 edukacija	Broj edukacija u svrhu promocije aktivne implementacije UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom: 6
	Broj održanih javih događanja organiziranih u svrhu promocije aktivne implementacije UN Konvencije o	Broj održanih javih događanja organiziranih u svrhu promocije aktivne implementacije UN Konvencije o	Broj održanih javih događanja organiziranih u svrhu promocije aktivne implementacije UN Konvencije o

	pravima osoba s invaliditetom: 0	pravima osoba s invaliditetom: 5	pravima osoba s invaliditetom: 6
	Broj nacionalnih dokumenata objavljenih u pristupačnom obliku za osobe s invaliditetom: Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi tiskalo je na Brailleovom pismu Nacionalnu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, Nacionalnu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine i Nacionalnu strategiju zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2011. do 2016. godine	Broj nacionalnih dokumenata objavljenih u pristupačnom obliku za osobe s invaliditetom: 1	Broj nacionalnih dokumenata objavljenih u pristupačnom obliku za osobe s invaliditetom: 1
	Broj međunarodnih dokumenata objavljenih u pristupačnom obliku za osobe s invaliditetom: Ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi tiskalo je na Brailleovom pismu Akcijski plan Vijeća Europe za promicanje prava i potpunog sudjelovanja u društvu osoba s invaliditetom: poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u Europi od 2006. do 2015. godine i Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativni protokol uz Konvenciju	Broj međunarodnih dokumenata objavljenih u pristupačnom obliku za osobe s invaliditetom: 1	Broj međunarodnih dokumenata objavljenih u pristupačnom obliku za osobe s invaliditetom: 0
	Broj održanih sjednica Savjeta za razvoj civilnoga društva na kojima su sudjelovali	Broj održanih sjednica Savjeta za razvoj civilnoga društva na kojima su sudjelovali	Broj održanih sjednica Savjeta za razvoj civilnoga društva na kojima su sudjelovali

	predstavnicu udruga osoba s invaliditetom: 5 sjednica Savjeta	predstavnicu udruga osoba s invaliditetom: 5 sjednica	predstavnicu udruga osoba s invaliditetom u odnosu na ukupan broj održanih sjednica: 1***
	Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata e-alatima za provedbu savjetovanja, preporukom za korištenje na lokalnoj razini i načinima korištenja jedinstvenog portala: postojeći Kodeks potrebno je novelirati	rok 2022.: Usvojen unaprijeđeni Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata e-alatima za provedbu savjetovanja, preporukom za korištenje na lokalnoj razini i načinima korištenja jedinstvenog portala	Kodeks nije noveliran.
	Broj sufinanciranih programa i projekata udruga osoba s invaliditetom koje provode aktivnosti usmjerene na poboljšanje života osoba s invaliditetom udruga od strane Ureda za udruge Vlade RH: 2 projekta	Broj sufinanciranih programa i projekata udruga osoba s invaliditetom i udruga koje provode aktivnosti usmjerene na poboljšanje života osoba s invaliditetom od strane Ureda za udruge Vlade RH: 4 projekta	Broj sufinanciranih programa i projekata udruga osoba s invaliditetom i udruga koje provode aktivnosti usmjerene na poboljšanje života osoba s invaliditetom: 2*****
	Iznos sufinanciranih programa i projekata udruga osoba s invaliditetom i udruga koje provode aktivnosti usmjerene na poboljšanje života osoba s invaliditetom od strane Ureda za udruge Vlade RH: 16.075,00 kn	Iznos sufinanciranih programa i projekata udruga osoba s invaliditetom i udruga koje provode aktivnosti usmjerene na poboljšanje života osoba s invaliditetom od strane Ureda za udruge Vlade RH: 37.540,00 kn	Iznos sufinanciranih programa i projekata udruga osoba s invaliditetom i udruga koje provode aktivnosti usmjerene na poboljšanje života osoba s invaliditetom: 17.137,04 eura.*****
	Broj podnesenih izvješća međunarodnim tijelima o provedbi politike prema osoba s invaliditetom: 2	Broj podnesenih izvješća međunarodnim tijelima o provedbi politike prema osoba s invaliditetom: 1	Broj podnesenih izvješća međunarodnim tijelima o provedbi politike prema osoba s invaliditetom: 1*****
	Broj dopunjenih programa osposobljavanja operativnih snaga sustava civilne zaštite: 0	Broj dopunjenih programa osposobljavanja operativnih snaga sustava civilne zaštite: 5	Broj dopunjenih programa osposobljavanja operativnih snaga sustava civilne zaštite: 0

	<p>Donesen državni plan djelovanja civilne zaštite kojim će se utvrditi konkretne planske operativne mjere za nediskriminatorno postupanje sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite prema osobama s invaliditetom (u prvoj godini provedbe)</p>	<p>Donesen državni plan djelovanja civilne zaštite kojim će se utvrditi konkretne planske operativne mjere za nediskriminatorno postupanje sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite prema osobama s invaliditetom (u prvoj godini provedbe).</p>	<p>Donesen državni plan djelovanja civilne zaštite kojim su utvrđene konkretne planske operativne mjere za nediskriminatorno postupanje sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite prema osobama s invaliditetom.</p>
	<p>Broj uvedenih funkcionalnosti u sustavu 112: provodi se projekt „Sustav za rano upozoravanje i upravljanje krizama – SRUUK“ planira se razvoj, integracija i implementiranje jedinstvenog softverskog i hardverskog rješenja sustava za rano upozoravanje i upravljanje krizama. Svrha rješenja je pružanje specifičnih informacija Ravnateljstvu civilne zaštite, razmjena komunikacija sa operativnim snagama sustava Civilne zaštite i drugim zainteresiranim subjektima. Pored navedenog, sustav će moći, koristeći infrastrukturu mobilnih telekom operatera, poslati poruke ranog upozoravanja svim korisnicima mobilnih telefona</p>	<p>Broj uvedenih funkcionalnosti u sustavu 112: 1</p>	<p>Broj uvedenih funkcionalnosti u sustavu 112: 3</p>

* Ažurni podaci se očekuju nakon izrade izvješća Europskoj komisiji koje RH podnosi jednom u tri godine, a koje će biti izrađeno tijekom 2024. godine.

** Vrijednost ostvarenja pokazatelja nije konačna s obzirom da u trenutku izrade izvješća korisnici još nisu dostavili završna izvješća o provedbi.

*** Ured za udruge Vlade u 2023. godini održao je 1 sjednicu u 7. sazivu Savjeta za razvoj civilnoga društva jer je u ožujku 2023. pokrenut Javni poziv za isticanje kandidata za predstavnike udruga i drugih organizacija civilnoga društva i njihove zamjenike u novom sazivu Savjeta za razvoj civilnoga društva za razdoblje 2023.-2026.

**** Ured za udruge Vlade RH ne može sa sigurnošću predvidjeti koliko će na godišnjoj razini zaprimiti i u konačnici odobriti projekata udruga osoba s invaliditetom za sufinanciranje kao ni broj projekata udruga koje djeluju u nekim drugim područjima (npr. u ljudskim pravima, zaštiti okoliša, mladi itd.) obzirom da navedena brojka ovisi o ugovorim tijelima (Europska komisija, Opće uprave EK, agencije i druga provedbena tijela u Hrvatskoj u sklopu EU fondova i drugih inozemnih fondova) i njihovoj dinamici ugovaranja projekata koje Ured za udruge VRH sufinancira putem godišnjeg Javnog poziva kontinuirano od 2011. godine. Broj sufinanciranih programa i projekata udruga osoba s invaliditetom koje provode aktivnosti usmjerene na poboljšanje života osoba s invaliditetom udruga od strane Ureda za udruge Vlade RH temelji se na višegodišnjoj praksi odnosno praćenju broja zaprimljenih i odobrenih prijava za sufinanciranje iz navedenog područja.

***** Iznos sufinanciranih programa i projekata udruga osoba s invaliditetom i udruga koje provode aktivnosti usmjerene na poboljšanje života osoba s invaliditetom od strane Ureda za udruge Vlade RH varira na godišnjoj razini ovisno o ukupnom iznosu ugovorenog projekta, odnosno o iznosu obveznog udjela sufinanciranja koji mora osigurati udruga prijavitelj i/ili udruga partner na projektu od kojeg se računa postotak sufinanciranja koji može ostvariti podnositelj prijave na Javni poziv za sufinanciranje Ureda za udruge.

***** predstavlanje Izvješća po CERD-u (deveto-do četrnaestog) održano je u kolovozu 2023. godine u Ženevi te je sadržavalo i određene reference u odnosu na osobe s invaliditetom.

6.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 6

Mjere unutar posebnog cilja 6. Poboljšanje pristupačnosti sadržaja javnog života i jačanje sigurnosti u kriznim situacijama usmjerene su poboljšanju pristupačnosti elektroničkih sadržaja i usluga, povećanju sudjelovanja djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom u sportskim i rekreacijskim aktivnostima, uključivanju osoba s invaliditetom u turističke aktivnosti, edukaciji i promicanju aktivne implementacije UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, razvoju partnerstva državne i javne uprave s udrugama osoba s invaliditetom na svim razinama, praćenju provedbe UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom kao i drugih međunarodnih dokumenata i njihovih učinaka na nacionalnoj razini te povećanju sposobnosti reagiranja operativnih snaga prema osoba s invaliditetom u sigurnosnim prijetnjama.

Dostupnost sportskih aktivnosti djeci s intelektualnim teškoćama i s teškoćama u razvoju, kao i njihovoj inkluziji u društvo kroz sustav školskih sportskih natjecanja, u skladu je s prioritetima provedbe politike zdravog i aktivnog življenja iz Nacionalne razvojne strategije RH do 2030. godine. Hrvatski školski sportski savez, kao krovno tijelo, organizira i provodi izvannastavne sportske aktivnosti učenika pa tako organizira Državno prvenstvo školskih sportskih društava Republike Hrvatske za učenike s intelektualnim teškoćama na kojemu je 2023. godine bilo 5 sportova, što je povećanje za jedan sport u odnosu na 2022. godinu. Uz to provodi i Univerzalnu sportsku školu za djecu s teškoćama u razvoju.

U 2023. godini objavljen je javni natječaj za udruge namijenjen projektima na temu pristupačni turizam PP2 – sredstva su bila namijenjena sufinanciranju projekata koji doprinose uključivanju osoba s invaliditetom na tržište rada u turizmu i poticanju poslodavaca i turističkih zajednica u turizmu na razvoj pristupačnog turizma, te je kroz isti sufinancirano 12 projekata.

Ministarstvo turizma i sporta, u suradnji s pravobraniteljem za osobe s invaliditetom je 2023. godine nastavilo s radionicama na temu pristupačnog turizma. Provedeno je 5 radionica po hibridnom modelu: u Šibeniku, 23. ožujka 2023. godine, tema je bila pristupačnosti plaža te nacionalnih parkova i parkova prirode; u Makarskoj, 5. travnja 2023. godine interaktivna radionica ovladavanja vještinama potrebnim za komunikaciju s gostima s invaliditetom; u Zagrebu, 11. svibnja 2023. godine, radionica po modelu „world cafe-a“, a sudionici su bili arhitekti; u Slavonskom Brodu se 13. rujna 2023. godine govorilo o kreiranju turističkog proizvoda iz perspektive pristupačnosti kako bi svi gosti imali mogućnost jednakog doživljaja, te interaktivna radionica održana u Poreču 18. listopada 2023. godine koja se sastojala od dva dijela: ovladavanje vještinama komunikacije te digitalna rješenja. Ciklus ove dvogodišnje aktivnosti jačanja svijesti završen je konferencijom u Zagrebu održanom 21. studenog 2023. godine.

Prilikom provedbe projektnih aktivnosti i razvoja e-usluga (e-Turizam) razvijene su e-usluge dostupne elektroničkim putem preko platforme e-Građani ili direktno. Time je omogućeno korištenje e-usluga 0-24 sata sve dane tijekom godine. Ovako razvijena i postavljena programska rješenja omogućuju online uslugu umjesto fizičkog odlaska u urede javnopravnih tijela koji pružaju usluge, što olakšava pristup javnim uslugama osobama s poteškoćama u kretanju. Također, e-usluge imaju prilagođen dizajn za osobe s poteškoćama s vidom na način da su ugrađena tehnološka rješenja koja olakšavaju čitanje sadržaja i rad s aplikacijama kako bi krajnjim korisnicima bilo omogućena samostalna prilagodba sadržaja, primjerice prilagodba veličine slova/pisma, prilagodba slabovidnosti, prilagodba kontrasta te prilagodba disleksiji.

Poziv „Poboljšanje pristupa ranjivih skupina tržištu rada u sektoru turizma i ugostiteljstva II“, financiran sredstvima Europskog socijalnog fonda u financijskoj perspektivi 2014.-2020., koji je s provedbom započeo u ožujku 2022. godine, a završio do kraja 2023. godine. Ukupno je financirano 14 projekata u čije su provedbene (obrazovne) aktivnosti bile uključene osobe s invaliditetom.

U 2023. godini nastavljena je provedba edukacija za tijela u sustavima upravljanja i kontrole korištenja EU fondova (u daljnjem tekstu: SUK) pod nazivom „Antidiskriminacija, ravnopravnost spolova i primjena Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom“ u okviru koje je dio sadržaja vezan uz Konvenciju. Održano je 6 edukacija za djelatnike u tijelima SUK-a. Edukacija namijenjena primarno regionalnim koordinatorima održana je na temu „Univerzalni inkluzivni dizajn“ s naglaskom na primjenu univerzalnog dizajna u tematskim područjima od posebnog značaja u EU fondovima. Također u 2023. godini nastavljena je priprema edukacije vezano uz provedbu i primjenu UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD) u skladu s Odlukom Vijeća 2010/48/EZ, a u suradnji s Državnom školom za javnu upravu, a što je u skladu i s ispunjenjem horizontalnih uvjeta za programsko razdoblje 2021.-2027. Edukacija „Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD) njezina primjena u provedbi ulaganja podržanih iz EU fondova za razdoblje 2021. - 2027.“ pripremljena je i testirana u okviru pilot programa odnosno kao e-tečaj putem platforme za e-učenje Državne škole za javnu upravu.

Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH je financijski podržao Zajednicu saveza osoba s invaliditetom Hrvatske - SOIH na projektu „Trening SOIH-a - Mreže žena s invaliditetom“, koji se održao u Rovinju od 23. do 30. srpnja 2023. godine. Projekt koji je za cilj imao osnaživanje žena s invaliditetom u borbi protiv rodno utemeljenog nasilja te edukaciju polaznica o odredbama Istanbulske konvencije, Ured je sufinancirao u dijelu troškova prijevoza sudionica, a na treningu su sudjelovale 22 žene s invaliditetom.

U svrhu osiguravanja dostupnosti Nacionalnog plana izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine i pripadajućeg Akcijskog plana, koji su tiskani krajem 2022. godine u nakladi od 400 primjeraka, početkom 2023. godine distribuirani su nacionalnim savezima osoba s invaliditetom.

Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske je u 2023. godini održao jednu sjednicu u 7. sazivu Savjeta za razvoj civilnoga društva jer je u ožujku 2023. godine pokrenut Javni poziv za isticanje kandidata za predstavnike udruga i drugih organizacija civilnoga društva i njihove zamjenike u novom sazivu Savjeta za razvoj civilnoga društva za razdoblje 2023.-2026. Novi, 8. saziv Savjeta potvrđen je na sjednici Vlade RH 21. prosinca 2023. godine. U siječnju 2024. godine održat će se 1. konstituirajuća sjednica novog saziva na kojoj se očekuju i predstavnici udruga osoba s invaliditetom.

Planirano unaprjeđenje Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata e-alatima za provedbu savjetovanja, preporukom za korištenje na lokalnoj razini i načinima korištenja jedinstvenog portala, nije učinjeno s obzirom da je njegova novelacija predviđena i kao aktivnost u Nacionalnom planu stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva 2024.-2030., u sklopu mjere 19. *Unaprjediti modele suradnje javne uprave i civilnog društva u pripremi, provedbi, praćenju i vrednovanju javnih politika*, no kako navedeni Nacionalni plan još nije donesen, ni Kodeks nije noveliran.

Ured za udruge Vlade RH sufinancirao je 2 projekta udruga osoba s invaliditetom koje provode aktivnosti usmjerene na poboljšanje života osoba s invaliditetom. Navedeni Ured ne može sa sigurnošću predvidjeti koliko će na godišnjoj razini zaprimiti i u konačnici odobriti projekata udruga osoba s invaliditetom za sufinanciranje, kao ni broj projekata udruga koje djeluju u nekim drugim područjima (npr. u ljudskim pravima, zaštiti okoliša, mladi itd.) s obzirom da navedena brojka ovisi o ugovorim tijelima (Europska komisija, Opće uprave EK, agencije i druga provedbena tijela u Republici Hrvatskoj u sklopu EU fondova i drugih inozemnih fondova) i njihovoj dinamici ugovaranja projekata koje Ured za udruge Vlade RH sufinancira putem godišnjeg Javnog poziva kontinuirano od 2011. godine.

Vezano uz praćenje drugih međunarodnih dokumenata, ističe se kako je Republika Hrvatska na Vijeću za ljudska prava UN-a kao i u UN-u i u 2023. godini nastavila s aktivnim praćenjem tema koja se tiču ljudskih prava osoba s invaliditetom kako slijedi:

U okviru 52. zasjedanja Vijeća za ljudska prava UN-a te interaktivne rasprave s posebnim izvjestiteljem za osobe s invaliditetom, EU je predstavila svoju izjavu (ista uključuje i EU državne članice, odnosno RH). U izjavi je naglašena važnost implementacije UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom kao i provedba mjera prema Strategiji za prava osoba s invaliditetom 2021.-2030., posebice u kontekstu ravnopravnog sudjelovanja osoba s invaliditetom u procesima odlučivanja. Republika Hrvatska je pri tome imala i svoju nacionalnu izjavu kojom je potvrdila nužnost djelovanja u kontekstu osnaživanja ljudskih prava osoba s invaliditetom, kao i potrebu njihovog aktivnog sudjelovanja u rješavanju problema koji ih se tiču. Također je i kratko predstavila institucijski i pravni okvir na ovom području, kao i od posebnog izvjestitelja zatražila informaciju o podršci osobama s invaliditetom u poslovnom okruženju.

Republika Hrvatska je također pratila i Godišnju raspravu o pravima osoba s invaliditetom s temom „Podrška sustava za uključivanje osoba s invaliditetom u zajednicu, uključujući i razvoj nakon pandemije COVID-19”, a koja je rezultat provedbe rezolucije sa 49. zasjedanja Vijeća za ljudska prava UN-a koju je u 2022. godini Hrvatska kosponzorirala.

Republika Hrvatska je bila aktivna u davanju preporuka o okviru Univerzalnog periodičkog procesa (UPR) državama koje su 2023. godine bile na rasporedu - Peru je preporučila borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja i diskriminacije žena i djevojčica s invaliditetom uz osiguranje punog pristupa pravdi, obrazovanju, zdravlju i zapošljavanju, a Argentini osiguranje inkluzivnog obrazovanja za osobe s invaliditetom.

Na 16. konferenciji država stranaka Konvencije o pravima osoba s invaliditetom (New York, 13.-15. lipnja 2023.) bilo je i hrvatsko izaslanstvo. U fokusu su bile teme jednakopravnosti i uključivanja posebice podzastupljenih skupina te je naglašena važnost uključivanja osoba s invaliditetom u područja umjetne inteligencije. U nacionalnoj izjavi, Hrvatska je istakla domaći pravni okvir koji je usklađen s Konvencijom, usvajanje novog strateškog dokumenta te važnost provedene reforme s ciljem unaprjeđenja života osoba s invaliditetom u zajednici i prevenciji institucionalizacije.

Ministarstvo unutarnjih poslova je tijekom 2023. godine provodilo projekt „SEE ME“ koji za cilj ima izjednačavanje prava i mogućnosti osoba s invaliditetom u hitnim situacijama te će započete aktivnosti nastaviti tijekom 2024. i 2025. godine provedbom projekta „SEE ME 2“. Jedna od aktivnosti projekta je izrada programa osposobljavanja i provedba osposobljavanja operativnih snaga sustava civilne zaštite za postupanje prema osobama s invaliditetom u hitnim situacijama. Projektni rezultati, odnosno programi osposobljavanja izrađeni kroz projekt, prilagodit će se i implementirati u postojeće programe osposobljavanja koje provodi Nastavno nacionalno središte u svrhu kvalitetnijeg pružanja pomoći osobama s invaliditetom.

Državni plan djelovanja civilne zaštite donesen je Odlukom Vlade Republike Hrvatske na sjednici održanoj 14. rujna 2023. godine („Narodne novine“, broj 107/23.) te objavljen na web stranicama Ministarstva unutarnjih poslova. Njime su utvrđene planske operativne mjere za nediskriminatorno postupanje sudionika i operativnih snaga sustava civilne zaštite prema osobama s invaliditetom.

Sustav za rano upozoravanje i upravljanje krizama (u daljnjem tekstu: SRUUK) pušten je u rad 5. kolovoza 2023. godine, nakon što je stupio na snagu Pravilnik o postupku ranog upozoravanja stanovništva („Narodne novine“, broj 91/23.) te je početkom lipnja uspješno provedeno testiranje Sustava slanjem SMS poruka na području Republike Hrvatske i slanjem CB (Cell Broadcast) poruka na području Ličko-Senjske županije, Slavonskog Broda i općine Stupnik. SRUUK je sustav za rano upozoravanje i upravljanje krizama koji je implementiran na razini Republike Hrvatske s ciljem pravovremenog obavješćivanja građanstva o nastanku krizne situacije s mogućnošću dijeljenja uputa za postupanje u ugroženom području putem mobilnih telefona i drugih modernih tehnologija. Poruke upozorenja mogu primati svi korisnici mobilnih telefona na ugroženom području Republike Hrvatske te strani korisnici u roamingu. Realizacijom projekta SRUUK dobiveno je jedinstveno rješenje koje pokriva zahtjeve javne sigurnosti za upravljanje u kriznim situacijama kroz podizanje razine spremnosti Ministarstva unutarnjih poslova, kao središnjeg tijela u nacionalnom sustavu upravljanja u kriznim situacijama, za prevenciju te pravodobne i odgovarajuće reakcije u slučajevima nastanka katastrofe ili velike nesreće uzrokovane prirodnim, tehničko-tehnološkim ili ljudskim faktorom. Od stupanja na snagu gore navedenog Pravilnika o postupku ranog upozoravanja stanovništva, do kraja godine, u pet stvarnih situacija slane su poruke upozorenja građanima. Za područja općina Brdovec i Hlebine početkom kolovoza 2023. godine poslana su SMS poruke zbog opasnosti od poplava. Za područje grada Osijeka te općina Tordinci i Borovo slane su poruke zbog onečišćenja zraka uzrokovanog požarom u postrojenju za reciklažu PET ambalaže u Osijeku, koje se dogodilo početkom listopada 2023. godine. Sustavom SRUUK poslana su i

dvije poruke obavijesti i upozorenja hrvatskim građanima na ugroženim područjima izvan teritorija Republike Hrvatske, u Maroko zbog potresa i Izrael početkom ratnih zbivanja.

Zaključak

Ovo je drugo izvješće o provedbi *Nacionalnog plana izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine* i postavljenih mjera u pripadajućem Akcijskom planu za razdoblje od 2021. do 2024. godine, koje se odnosi na 2023. godinu.

Nacionalni plan ističe sljedeća prioritetna područja: inkluzivni odgoj i obrazovanje djece s teškoćama u razvoju i mladih s invaliditetom, zapošljavanja osoba s invaliditetom, dostupnost, priuštivost i pristupačnost zdravstvenih, socijalnih i ostalih usluga u zajednici, osiguravanje pristupačnosti temeljne društvene infrastrukture i sadržaja javnog života te jačanje sigurnosti u kriznim situacijama.

Mjere obuhvaćaju intervencije u svim područjima života djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom poštujući načela UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i sve obveze koje su kao državi potpisnici, stavljene pred Republiku Hrvatsku.

Sva tijela su u izvještajnom razdoblju provodila planirane mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti. Kod nekoliko mjera došlo je do pomaka u zadanim rokovima provedbe te nisu postignuti rezultati mjera kao i pokazatelji ishoda, no kod svih su obrazloženi razlozi odstupanja, te sva tijela i nadalje nastavljaju s provedbom aktivnosti u cilju postizanja zadanih ciljeva. Primjerice, odstupanje kod pokazatelja ishoda OI.02.5.26 Stanovništvo prema vrsti dugotrajnog zdravstvenog problema, prema spolu i dobi, je nastalo zbog trenda starenja populacije koje ima utjecaj i na kretanje ovih pokazatelja. Na kretanje ovog pokazatelja također utječe činjenica da, zbog ostvarivanja prava, sve veći broj osoba starije životne dobi pristupa vještačenju što ima direktni utjecaj na povećanje broja osoba s invaliditetom te strukturu invaliditeta.

Važno je istaknuti da, gledajući sveobuhvatno, sva tijela provedbom mjera iz svoje nadležnosti zajednički pridonose osiguravanju uvjeta za ravnopravno uživanje prava i aktivno sudjelovanje osoba s invaliditetom u svim područjima života zajednice.

Također, valja napomenuti da premda su Nacionalni plan i prvi provedbeni program izrađivani u vrijeme trajanja epidemije COVID-19 te posljedica potresa koji su pogodili Hrvatsku, postavljeni ciljevi nisu predvidjeli trenutnu dinamiku svjetskih događanja i novonastalih kriza.

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike kao nositelj Nacionalnog plana, zajedno s ostalim dionicima, nastavlja s provedbom planiranih ciljeva Nacionalnog plana kroz mjere i aktivnosti definirane u Akcijskom planu za razdoblje od 2021. do 2024. godine te će i nadalje kroz kvalitetnu međuresornu suradnju biti usmjereni stvaranju poticajnog okruženja te postizanju sigurnosti i jednakih mogućnosti za osobe s invaliditetom kao i ulaganju u pristupačnu infrastrukturu.